

## การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

### Participation of people in the administration of Yang Ngam Sub-District Administrative Organization, Nong Phai District, Phetchabun Province

Received 29 April 2021

Revised 12 July 2021

Accepted 29 April 2021

อานนท์ พัวตัต ,

วิภารณ์ พรพุดพิพันธุ์, สดุดี คำมี,

จุฬา เจริญวงศ์, และธาดา ทรัพย์เกษตรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Anon Puatat,

Wipharat Phonphutthiphan,

Sadudee Kammee,

Chula Charearnwong and Thada Sapphayakasettarin,

Phetchabun Rajabhat University

#### บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน มีอายุระหว่าง จำนวน 36-45 ปี มีสถานภาพสมรส จำนวน 163 คน มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 173 คน ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 161 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท จำนวน 206 คน สถานภาพในชุมชนเป็นลูกบ้าน จำนวน 327 คน และอาศัยอยู่ในชุมชน 16-20 ปี จำนวน 191 คน ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

**คำสำคัญ** การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

## Abstract

The objectives of this study are 1) to study the level of participation of the people in the administration of the Yang Ngam Sub-District Administrative Organization, Nong Phai District, Phetchabun Province, 2) to study the recommendations of the people on the administration's participation. Yang Ngam Subdistrict Administrative Organization, Nong Phai District, Phetchabun Province. The sample group used in the study was 400 people living in the Yang Ngam Subdistrict Administrative Organization by using questionnaires to collect data. Confidence value was 0.89. The data was analyzed by software packages. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study showed that most of them were female, 232 people, aged 36-45 years, had marital status, 163 people, low secondary education, 173 were engaged in trade, 161 people with average monthly income. 10,000-15,000 baht, 206 people, status in the community 327 residents and 191 people living in the community for 16-20 years. The results of the analysis of the public participation in the administration of Yang Subdistrict Administrative Organization, Nong Phai District Phetchabun Province The overall picture is at a high level. When considering each side Found at high level in all aspects in descending order of average score as follows: Participation, benefit. Participation in practice Participation in evaluation and participation in decisions in order.

**Keyword** : Participation, administration, Subdistrict Administrative Organization

## บทนำ

“การมีส่วนร่วมของประชาชน” ถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ และจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกติกาสถิติสูงสุดของประเทศ รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วม เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็นดังเห็นว่าการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น และ

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้น ยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง (อรทัย กิกผล, 2552 : 3)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ฉะนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคือรูปธรรมของการกระจายอำนาจรัฐไปสู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง และพัฒนาท้องถิ่นตนเองตามหลักกระจายอำนาจซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดทำให้สามารถแก้ไขปัญหาอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และมีส่วนร่วมได้ง่ายในการดำเนินงานหรือบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร (วันวิสาข์ หนาดคำ, 2559 : 97)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์” เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นประเด็นสำคัญที่สุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่ประชาชนจะได้รับการกระจายอำนาจซึ่งการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคประชาชนโดยในส่วนของภาครัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็เร่งดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม ซึ่งจะประโยชน์ต่อประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางงามต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

## กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตามในกรอบแนวคิดโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1979: 6 อ้างถึงใน ประเดิม แพทย์รังษี, 2556: 11) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 7,754 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จากนั้นแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 10 กลุ่มหมู่บ้าน และสุ่มแบบแบ่งชั้นเพื่อแบ่งตามสัดส่วนของหมู่บ้าน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ตามขั้นตอนโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

## การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และนำร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไขเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2. การทดสอบและตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา

คณะผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขสำนวน และภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Tryout) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

## การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมาย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด

3. นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2556:100) ดังนี้

|                      |         |                                  |
|----------------------|---------|----------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 4.51 -5.00 | หมายถึง | มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด  |
| ค่าเฉลี่ย 3.51 -4.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก        |
| ค่าเฉลี่ย 2.51 -3.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง    |
| ค่าเฉลี่ย 1.51 -2.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย       |
| ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50 | หมายถึง | มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด |

4. วิเคราะห์และสรุปผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานในพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มาวิเคราะห์รวบรวมเนื้อหาที่มีลักษณะสอดคล้องกันด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

## ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

### ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่พบว่า เป็นเพศหญิง 232 คิดเป็นร้อยละ 58.0 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.14, S. D. = .48$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ( $\bar{x} = 4.22, S. D. = .56$ ) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ( $\bar{x} = 4.14, S. D. = .59$ ) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ( $\bar{x} = 4.13, S. D. = .60$ ) และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ( $\bar{x} = 4.08, S. D. = .70$ )

3. ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

3.1 ประชาชนต้องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น วิจัย เสนอแนะการทำงาน และร้องทุกข์ชี้แจงการใช้งบประมาณ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงามให้มากขึ้น

3.2 ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงามในด้านต่าง ๆ

3.3 ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/โครงการ รวมทั้งสำรวจปัญหา ความต้องการพัฒนาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอและนำผลการสำรวจไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาเพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.4 ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม และการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาในพื้นที่ให้ทั่วถึงและตามความจำเป็นแก่การพัฒนา มากกว่าการคำนึงถึงคะแนนเสียง

## อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงามมีความใส่ใจในการบริหารงานแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ จันทอร (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล เสือแท้ (2561) ผลการวิจัยพบว่าระดับบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยามอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเป็นไปตามลำดับ คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างงาม ให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเขตตำบลอย่างงาม และดำเนินงานได้ตามความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสันต์ เสี่ยงบุญ (2557) พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การ

บริหารส่วนตำบลดงดอน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพิกา ไชยหะกิจ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเป็นเพราะประชาชนในเขตตำบลยางงามได้เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางงามจัดทำ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตำบลยางงามให้เจริญยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพิกา ไชยหะกิจ (2558 : 62) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเป็นเพราะประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรม ฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ศักยภาพในการทำงานให้แก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น รวมไปถึงได้รับผลประโยชน์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้บริการสาธารณะตามที่ประชาชนต้องการ เช่น ด้านสาธารณสุขโรค การส่งเสริมอาชีพรวมไปถึงได้รับค่าตอบแทนหรือรางวัลในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพิกา ไชยหะกิจ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ออกข้อบังคับบางประการที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของหมู่บ้านประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดค้าน แก้ไขข้อบังคับนั้น มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพิกา ไชยหะกิจ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสาน ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุฑ มาลาแฉะจันทร์ (2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ส่วนประชาชนร่วม

สังเกตการณ์การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าได้มีการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์กรหรือไม่ และการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดหรือไม่ และประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลยางงาม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/โครงการ รวมทั้งสำรวจปัญหา รวมทั้งมีการสำรวจความต้องการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการสำรวจไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาเพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลยางงามควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ ระเบียบกฎหมายและเข้าในบทบาทหน้าที่ โดยการอบรมให้ ความรู้ แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วม

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลยางงามควรสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตยและการปลูกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการทำประชาคมหรือประชาพิจารณ์ เพื่อจะได้ความคิดเห็นที่หลากหลายและป้องกันความขัดแย้ง

### 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบหรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชากรที่ศึกษาเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วม แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับ การ วิจัยในครั้งนี้

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

## บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สืบค้น 22 กรกฎาคม 2563, จาก <http://infov1.dla.go.th/public/surveyInfo.do>.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น. ประเดิมแพทย์รังสี. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. ปรินญาณรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- วันดี จันทจร และสิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 7(1). ประจำเดือนมกราคม – เมษายน 2560, 88-100.
- วันวิสาข์ หนาดคำ. (2559). *การดำเนินงานภารกิจถ่ายโอนตามแผนการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์*. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 6 (2), 97-111.
- วารุต มาลาแฉจันทร์. (2559). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12(1), 103-122.
- อรรถัย กักผล. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชน : คู่มือการมีส่วนร่วมของ ประชาชน*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.